

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΥΡΡΑ

Ἐτησία συνδρομή φρ. 3. Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν 3,50 προπληρωτέας.

ΕΤΟΣ Η'. — Ἐρ' Ἀθήραις 1 Ὀκτωβρίου 1886. — Ἀρ. 11.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

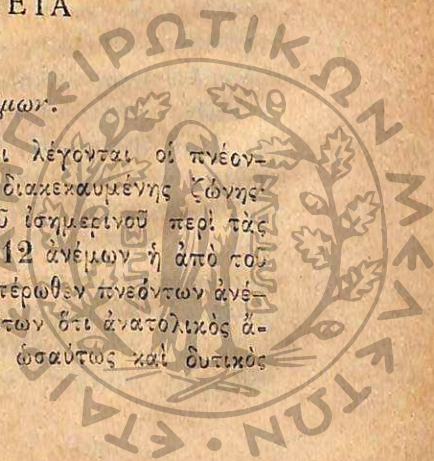
Περὶ τῶν ἀνατολ. ἀνέμων. — Μίμησις. — Ἑμβρυον. — Ρευματισμὸς καὶ νευραλ-
γία. — Ἰατρικὸν κατὰ κυστίτιδος. — Λαθαντίς. — Κατασκευὴ λαβάντας. — Ἐλαστον
ὄργανον μυγδαλῶν. — Καθαρισμὸς ἐλαίου. — Θάνατος. — Καρφίδες. — Ἀριθμὸς σφαιρι-
στικῶν αἱμάτων. — Προφύλαξις ἀγγείων. — Νοσησία ἀνεπιῶ. — Ῥητά. — Κατάποσις
μαχαίριδου. — Τέρας. — Ὑπνωτισμὸς.

Α' ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ

Περὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀνέμων.

Κατὰ τὰ προλεχθέντα ἀνατολικοὶ ἀνεμοὶ λέγονται οἱ πνέον-
τες μεταξὺ τῶν τροπικῶν, ἥτοι ἐντὸς τῆς διακεκαυμένης ζώνης
ἐπειδὴ δ' ἕκαστος τῶν τροπικῶν ἀπέχει τοῦ ἰσημερινοῦ περὶ τῆς
23 μοίρας, καὶ ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ διαιρέσει 12 ἀνέμων ἡ ἀπό τοῦ
ἰσημερινοῦ ἀπόστασις τῶν πρὸς τούτων ἐκατέρωθεν πνεόντων ἀνέ-
μων εἶνε ἴση μὲ 30 μοίρας, ἔπεται ἐκ τούτων ὅτι ἀνατολικὸς ἀ-
νεμος εἰς ὑπάρχει, ὁ ἀπηνιῶτης (λεβάντες). ὡσαύτως καὶ δυτικὸς
ἀνεμος εἰς ὑπάρχει, ὁ ζέφυρος (πονέντες).

Ὁ ἀνατολικὸς ἄνεμος δὲν εἶνε πολὺ ὑγιεινός· ἐπιφέρει χαλῶσιν καὶ τὰς νόσους βαρύνει.

Δυτικὸς ἄνεμος.

Καλεῖται **ζέφυρος** (πονέντας)· εἶνε ὁ θερπνότερος, ἡδίστος καὶ ὁ μᾶλλον εὐδαίμων τῶν ἀνέμων, παρέχει ὁρσερότητα καὶ εὐεξίαν. Ὁ δὲ Ὅμηρος περιγράφων τὰ ἡλύσια πεδία λέγει
 «ἀεὶ ζεφύριο διαπνέουσιν ἄηται».

Καθ' Ὅμηρον ὁ ἄνεμος οὗτος πνέων τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος ἀπὸ μὲν φύνει, τὰ δὲ πέσσει· τὸ ἔαρ ζωπυρεῖ τὴν βλάστησιν καὶ τὸ θέρος συντελεῖ πρὸς τὴν ὀρίμανσιν τῶν καρπῶν.

Πάντοτε πνέει περὶ τὴν δείλην καὶ οὐδέποτε τὴν πρωϊάν· πνέει δὲ χαμηλὰ καὶ οὕτω καθαρίζει τὴν ἐπιφανείαν τῆς Γῆς ἐκ παντοίων μiasμάτων· τοῦτου πνέοντος, οἱ κύνες ἡκιστα ἰχνηλατοῦσι, διότι τὰ ἰχνη παρασύρονται παρὰ τοῦ ἀνέμου τοῦτου, πνέοντος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς.

Τὸν χειμῶνα ὁ ζέφυρος οὐ πνέει τὴν δείλην, ἀλλὰ μετὰ τὴν πρωϊάν, καὶ τότε φέρει μεγάλας νεφέλας καὶ ἐν θαλάσῃ τρικυμίας· τοῦτον τὸν ζέφυρον ὁ Ὅμηρος καλεῖ **δυσση**. Ὁ ζέφυρος οὗτος, ὁ δυσση, ἰδίως πνέει κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἄστρου τοῦ καλομένου **ἔριφος**· τότε ἄνεμοι θυελλώδεις καὶ τρικυμίας γίνονται. Ὅθεν καὶ ἡ παροιμία ἐπ' ἐρίφοις.

(ἀκολουθεῖ).

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΩ

Ὁ μιμητικὸς ἄνθρωπος.

Ὁ ἄνθρωπος εἶνε τὸ μιμητικώτερον τῶν ζῴων. Ἡ **μίμησις** εἶνε ἡ πρώτη ἀναφαινομένη δύναμις κατὰ τὴν νηπιακὴν καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν. Διὰ ταύτης τὸ παιδίον λαμβάνει τὰ πρῶτα μαθήματα. Ὁ Πλάτων θεωρεῖ ταύτην ὡς τὴν βᾶσιν τῆς ἀνατροφῆς (πολιτ. Γ'). Διὰ ταύτης, λέγει, γίνονται ἄνδρείοι, σώφρονες, ἀγαθοί, ἐλεύθεροι κλπ. Ὁ Πλούταρχος θεωρεῖ ὡσπύτως μεγίστην δύναμιν τὴν μίμησιν πρὸς τὴν ἀγωγὴν τῶν νέων· «ἂν χολῶ οἰκίῃς ὑποσκάπτει μαθήσει» λέγει.

Ἡ μίμησις συμπίπτει μετὰ τῆς **συμπαθείας**. Θεωρῶν τις λυπούμενον, λυπεῖται· γελῶντα, γελᾷ χωρὶς νὰ θέλῃ· χασμούμενον,

ἀντιχασμᾶται, κλπ. ὅταν οὐροῦντα ἴδῃ τις, διατίθεται πρὸς τὸ οὐρεῖν· ὅταν ἴδῃ τις ὑφιστάμενον ἐγγείρισιν, αἰσθάνεται πόνον ἐν τῇ διανοίᾳ. Πολλὰ νευρικὰ πάθη μεταδίδονται διὰ τῆς συμπαθείας. Πυρὴ θεωρήσασα ἄλλην πάσχουσαν ἐξ ὑστερισμῶν, κατέστη ὑστερική· γυναῖκες νευρिकाὶ, παῖδια νευρικὰ καὶ νέοι τοιοῦτοι θεωροῦντες ἐπιληπτικόν, ἐγένοντο ἐπιληπτικοί· διὰ τοῦτο, ὅταν τις ὑφίσταται τοὺς σπασμούς τῆς ἐπιληψίας, καλῶς ποιῶσαι αἱ γυναῖκες ἀπαγορεύουσι τὰ παῖδια, τὰ κοράσια, κλπ. τοῦ νὰ θεωρῶσιν ἐπιληπτικόν. Ἐν Ῥώμῃ, ἐὰν ἐν καιρῷ συνελεύσεως προσεβάλλετο τις ἐξ ἐπιληψίας, ἀμέσως διελύετο ἡ συνέλευσις, ἵνα μὴ ὀρῶσι τὸν πάσχοντα. Διὰ τοῦτο ἡ νόσος αὕτη ἐκλήθη **νόσος** τῆς συνελεύσεως (*morbus commicialis*).

Ἡ **ἔξις** καὶ ἡ συνήθεια διαφέρει τῆς μιμήσεως καὶ τῆς συμπαθείας. Ἡ **ἔξις** εἶνε διάθεσις ἀποκτωμένη ἐκουσίως διὰ τῆς θελήσεως καὶ τῆς ἐπαναλήψεως. Ἡ μίμησις εἶνε αἰσθημα μὴ ὑποκείμενον εἰς τὴν θέλησιν. Ἡ **ἔξις** ἐξασθενεῖ τὰ ἡθικὰ πάθη, καὶ αὐτοὺς τοὺς πόνους. Οἱ θυμόντες συνεχῶς δὲν βλάπτονται ὑγιεινῶς. Οἱ ὑποκείμενοι εἰς συγχοῦς πόνους, ὀλιγώτερον αἰσθάνονται τούτους. Ἡ μίμησις ὅμως ἐπαυξάνει τὰ ἡθικὰ πάθη κλπ.

Ταῦτα πρέπει καλῶς νὰ γνωρίζωσιν οἱ γονεῖς, ἰδίως αἱ μητέρες καὶ οἱ παιδαγωγοὶ ἵνα ρυθμίσωσι τὴν ἀγωγὴν καὶ ἀνατροφὴν τῶν παίδων ἐκ μικρᾶς ἡλικίας. Ἡ πρὸς ταῦτα ἀπροσεξία τῶν γονέων ἐπιφέρει καὶ τὴν κακὴν ἀνατροφὴν τῶν νέων, ἐξ ἧς γίνονται βλάβαι οὐ μόνον εἰς τοὺς γονεῖς καὶ εἰς ὅλην τὴν οἰκογένειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν διαφθορά, καὶ εἰς τὴν Πατρίδα ζημία.

Διὰ τῆς ἀναγνώσεως μυθιστορημάτων καὶ ἄλλων διαφθορᾶς βιβλίων, διαστρέφονται τὰ ἥθη. Διὰ τῆς παραστάσεως τῶν γραφομένων, ὡς περ ἐν θεάτροις γίνεται, ἕνεκεν τῆς μιμητικῆς διαθέσεως τοῦ ἀνθρώπου αἱ ἐντυπώσεις γίνονται μεγαλείτεραι καὶ ζωηρότεραι, καὶ τὰ ἡθικὰ ἀποτελέσματα μέγιστα. Οἱ ἀρχαῖοι καλῶς ταῦτα γνωρίζοντες ἐπενόησαν τὰ θεάτρα, ἔνθα ἐδίδασκον ζωηρότερον τὰ ἄγοντα πρὸς τὴν φιλοπατρίαν, τὴν ἡθικὴν καὶ πᾶσαν ἀρετὴν, καὶ ἐστηλίτευσον τὰς κακίας ὅπως διαμορφώσωσι τὰ ἥθη καὶ καταστήσωσι καλοὺς πολίτας. Τὰ θεάτρα τότε ἦνωνον τὸ θερπνόν μετὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἡθικοῦ. Ἦδη ὁ νεώτατος πολιτισμὸς οὐδόλως ἐξετάζει ταῦτα, οὐδόλως φιλοσοφεῖ περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ θεάτρου. Θεωρεῖ τὸ θέατρον ὡς ἀπλοῦν μέσον σπατάλης τοῦ καιροῦ, πρὸς τέρψιν τῆς ὀράσεως καὶ ἀπόκτησιν ἐντυπώσεων ἀσχετῶν πρὸς τὰ

γρηστά ήθη. Ἐν ταῖς Βωδελίλ παρίστανται τὰ παρέχοντα ἐντυπώσεις κακίων, ἡ ἀρετὴ περιορᾶται καὶ χλευάζεται, καὶ ἡ κακοήθεια χειροκροτεῖται. Οὐδεὶς πρὸς ταῦτα σκέπτεται· ὡς τυφλοὶ πολλοὶ συχναῖς δαπανῶντες ματαίως χρόνον, χρήμα, διανοικτερεύοντες καὶ ἐν ὑπαίθρῳ ἐντὸς ὑγρᾶς ἀτμοσφαίρας, ἐντὸς πεπυκνωμένων μiasμάτων, καὶ σωματικῶς βλαπτόμενοι κατὰ τὴν υγιείαν, καὶ ἡθικῶς διαφθειρόμενοι. Τὸ δὲ οἰκτροτέρον ἐστίν, ὅταν τις βλέπῃ γονεῖς ἔχοντας μετ' ἑαυτὸν τὰ ἑαυτῶν τρυφερὰ τέκνα, εἰς τὰ ὅποια αἱ τοιαῦται θεατρικαὶ ἐντυπώσεις παράγουσι τὴν διαστροφὴν τῆς διανοίας καὶ τὴν ἠθικὴν διαφθοράν. Ἐκεῖ διδάσκονται τὴν ἀσέβειαν εἰς τοὺς γονεῖς καὶ εἰς τοὺς ἀνωτέρους, τὴν ἐπιβουλήν, τὴν διπροσωπίαν καὶ πᾶσαν κακίαν, σπανίως καὶ ἔχγος ἀρετῆς. Μία τῶν αἰτιῶν τῆς συγχρόνου ἠθικῆς πώλλυτος καταπτώσεώς ἐστι καὶ ἡ πανταχοῦ εἰσαχθεῖσα τοιαύτη θεατρικὴ διασκέδασις.

Χρόνον φείδου, διδάσκει τὰ καλὰ, μάθε οἰκοτρομεῖν, καὶ ἐθίε ἐργαζόμενος. Ταῦτα φέρουσι πρὸς εὐπραγίαν καὶ εὐδαιμονίαν.

Γ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

Περὶ ἐμβρύου.

Ὅταν τὸ ἔμβρυον ἦνε καλῶς ἀνεπτυγμένον, καὶ μείνῃ τὸν πρόγοντα χρόνον ἐν τῇ μήτρᾳ, ἐξέρχεται μετ' ὅλων τῶν περικαλυμμάτων αὐτοῦ.

Τίνα δὲ εἰσὶ τὰ περικαλύμματα ταῦτα;

Τὰ περικαλύμματα ταῦτα εἰσὶ τρεῖς μεμβράναι, αἱ ὅποια ἐνυπάρχουσι μετὰ τοῦ ὤου, καὶ ἀναπτύσσονται κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμβρύου. Ἡ ἐσωτερικὴ καλεῖται **ἀμνιον**, εἶνε λεῖα καὶ διαφανής· ἡ μετὰ ταύτην καλεῖται **χόριον**, καὶ ἡ ἐξωτερικὴ καλεῖται **ἐπιχόριον**.

Τοῦ ἀμνίου ἡ ἐσω ἐπιφάνεια ἐκκρίνει ὑγρὸν ἄφθονον κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς συλλήψεως, καὶ ὀλιγώτερον κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐγκυμοσύνης, τὸ ὅποιον καλεῖται **ἀμνιοτικὸν ὑγρὸν**, κοινῶς **νερό**. τὸ ὑγρὸν τοῦτο περικαλύπτει τὸ ἔμβρυον καὶ τὸ προφυλάττει ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν πιέσεων. Πολλοὶ τῶν φυσιολόγων δοξάζουσιν ὅτι τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἀπορροφᾶται διὰ τοῦ δέρματος τοῦ ἐμβρύου, καὶ ὅτι χρησιμεύει πρὸς τροφήν αὐτοῦ. Ἡ δόξα αὕτη δὲν φαίνεται πόσον

βάσιμος· διότι πολλὰ ἔμβρυα ἐξῆσαν ἐν τῇ μήτρᾳ, καίτοι τὸ ἀμνιοτικὸν ὑγρὸν ἦτο διεφθαρμένον, παρέχον ἀνυπόφορον ὁσμὴν. Ἄλλοτε δὲν ὑπῆρχεν ἀμνιοτικὸν ὑγρὸν, καὶ ὁμοῦς τὸ ἔμβρυον ὑπῆρχε βιώσιμον. Τὸ ἀμνιοτικὸν ὑγρὸν χρησιμεύει ἰδίως πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ προφυλακτικὴν διαμονὴν τοῦ ἐμβρύου, καὶ ἐν καιρῷ τοκετοῦ πρὸς τὴν κατ' ὀλίγον διαστολὴν τοῦ στομίου τῆς μήτρας διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ σάκκου τῶν ὑγρῶν.

Τὸ **ὕστερον** (ἀκόλουθον) εἶνε πλακοῦς ἀγγειώδης, παρέχον δύο ἐπιφανείας. Ἡ ἐξωτερικὴ κεῖται προσκεκλημένη ἐπὶ τῆς μήτρας, καὶ λαμβάνει αἷμα ἐκ ταύτης· ἡ ἐσωτερικὴ εἶνε κεκαλυμμένη παρὰ τῶν μεμβρανῶν τοῦ ἐμβρύου. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ταύτης ὑπάρχουσι πολλαὶ διχτυαδώσεις τῶν ἀγγείων. Ἡ προσκόλλησις τοῦ ὕστερου ἐπὶ τῆς μήτρας γίνεται συνήθως ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους αὐτῆς· ἄλλοτε κεῖται ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου μέρους αὐτῆς καὶ ἐνίοτε ἐπὶ τῶν πλαγίων, καὶ σπανίως ἐπὶ τοῦ στομίου αὐτῆς, ὅπερ δὲν εἶνε εὐχάριστον· διότι συμβαίνει αἱμορραγίαι κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην.

Τὸ ὕστερον συνέχεται μετὰ τοῦ σώματος τοῦ ἐμβρύου διὰ τοῦ **λῶρος**, ὅστις ἄρχεται ἐκ τοῦ ὕστερου καὶ λήγει ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ τοῦ ἐμβρύου. Κατ' ἀρχὰς εἶνε βραχὺς, καὶ κατ' ὀλίγον μηκύνεται, ὥστε κατὰ τὸν τοκετὸν ἔχει μήκος ὅσον μὲ τὸ ἀνάστημα τοῦ βρέφους. Ὁ λῶρος κυρίως ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἀγγείων διὰ τοῦ ἑνὸς τούτων ἔρχεται παρὰ τοῦ ὕστερου τὸ αἷμα εἰς τὸ ἔμβρυον, μεταφέρεται εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἐκεῖθεν διχιδόσεται εἰς ὅλον τὸ σῶμα κυκλοφοροῦν· διὰ τοῦ ἄλλου φέρεται τὸ αἷμα εἰς τὸ ὕστερον, καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς μήτρας εἰς τὰς φλέβας τῆς ἐγκύου.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου κατ' ἀρχὰς εἶνε μεγαλειτέρα τοῦ ὅλου ἄλλου σώματος. Κατὰ δὲ τὸν πέμπτον μῆνα ἄρχεται ἀναλογία μεταξὺ τῶν δύο τούτων μερῶν. Τὸ πρόσωπον εἶνε τότε μᾶλλον μικρότερον ὅσον τὸ ἔμβρυον εἶνε νεώτερον. Ὁ λαιμὸς κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς ἐγκυμοσύνης φαίνεται ὡς μὴ ὑπάρχων· ἄρχεται φαίνεσθαι κατὰ τὸν τρίτον μῆνα. Τὰ μέλη κατ' ἀρχὰς φαίνονται ὡς μικρὰ σπειρία. Οἱ ὀφθαλμοὶ φαίνονται πρώτοι μεταξὺ τῶν ὀργάνων τῶν αἰσθητέων· παρίστανται ὡς μικροὶ κύκλοι, πολλοὶ μαύροι. Τὰ βλέφαρα συνήθως ἀποχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου μηνός. Ἡ ἴρις τῶν ὀφθαλμῶν εἶνε κεκλεισμένη διὰ πολλῆς μεμβράνης μέχρι τοῦ ἔκτου μηνός. Τὰ ἐξωτερικὰ ὤτα φαίνονται κατὰ τὸν πέμπτον μῆνα. Ἡ ῥίς παρίσταται ἐν

πρώτοις ὡς δύο μικραὶ τρύπαι· κατὰ τὸν δεύτερον μῆνα φαίνονται τὰ πλάγια, οἱ βόθρωνες καὶ ἡ στηλὴ αὐτῆς. Τὸ στόμα εἶνε κατ' ἀρχὰς πολὺ μέγα· κατὰ τὸν τρίτον μῆνα εἶνε εἰσέτι κεκλεισμένον. Τὰ γεννητικὰ μόρια ἀρχομένου τοῦ τρίτου μηνὸς ἀναπτύσσονται ἐξωτερικῶς· εἰς τὰ ἄρρενα τὸ ὄσχεον εἶνε μικρὸν καὶ κενόν· εἰς τὰ θήλεα τὸ σχίσμα τοῦ αἰδοίου φαίνεται κατὰ τὸ τέλος τοῦ τρίτου μηνός. Τὸ δέρμα πρῶτως ἀναπτύσσεται· κατ' ἀρχὰς ὁμοιάζει μὲ βλεννομεμβράνην. Οἱ ὄνυχες σχηματίζονται κατὰ τὸν πέμπτον μῆνα. Ὁ νωτιαῖος μυελὸς ἀναπτύσσεται ὀλίγον μετὰ τὴν σύλληψιν, προηγείται τοῦ ἐγκεφάλου. Ἡ καρδιά φαίνεται πρῶτως ὡς σημεῖον ἐρυθρὸν κινούμενον, ἐξ οὗ γίνονται διακλαδώσεις ἐρυθραὶ αἷτινες εἰσὶν οἱ κυριώτεροι κορμοὶ τῶν ἀγγείων. Οἱ πνεύμονες ἀναπτύσσονται ταχέως. Τοῦ ἥπατος ἡ αὐξήσις γίνεται ταχέως κατὰ τοὺς πρώτους τέσσαρας μῆνας τῆς ἐγκυμοσύνης· κατόπιν ὀλιγώτερον ἀναπτύσσεται. Ἡ χοληδόχος κύστις εἶνε μικροτάτη καὶ κενὴ χολῆς.

Δ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Τι διαφέρει ὁ ρευματισμὸς ἐκ τῆς νευραλγίας καὶ πῶς γίνονται·

Ἡ ἀρχικὴ αἰτία πάσης νόσου εἶνε ἡ ἐν τῷ διοργανισμῷ ὑπαρξίς ὕλης περιττῆς νοσοποιού, τὴν ὁποίαν ἡ φύσις μὴ ἀνεχομένη σπεύδει πρὸς ἀποβολήν. Ἡ ἀποβολὴ αὕτη γίνεται διὰ 4 ὁδῶν, ἥτοι: διὰ τοῦ δέρματος, διὰ τῶν πνευμόνων, διὰ τῆς ἑδρας καὶ διὰ τῶν οὖρων. Ἡ ἐπικρατεστέρα τούτων εἶνε ἡ ἀδελος διαπνοή, ἥτοι: ἡ διὰ τῶν πόρων τοῦ δέρματος· διὰ τοῦτο ἐκ τῆς βλάβης τῆς ἀδελου διαπνοῆς αἰ πλείστοι νόσοι παράγονται.

Ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης τῆς φύσεως γίνεται ἑξαφίς τῶν δυνάμεων αὐτῆς καὶ διατάραξις τῆς ἑναρμονίου λειτουργίας τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος.

Τούτου τεθέντος, ἐὰν ἡ ἀδελος διαπνοὴ διακοπῇ ἐπὶ τινος μέρους τοῦ σώματος, ἔστω διὰ περίψεως ἐκ προσβολῆς ψυχροῦ ἀέρος, οἱ πόροι τοῦ δέρματος συστέλλονται, φράττονται, καὶ ἡ διὰ τούτων ἀποβλητέα περιττὴ ὕλη μένει ἐντὸς τοῦ σώματος, ἥτις φέρεται διὰ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων καὶ τοποθετεῖται τάχιστα εἰς ἐγγυτέραν παρακειμένην ἐπιφάνειαν, ἢν διὰ ταύτης ἐξέλθῃ τοῦ διορ-

γανισμού· τοιαύτη ἐπιφάνεια τυγχάνει ἐνίοτε τοῦ περικαλύμματος τῶν νεύρων, ἢ τοῦ τῶν ἰνῶν μύος τινος ἢ πλείονων ἐνός, ἐνθα ἡ φύσις ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῆς περιττῆς ὕλης ἐπαυφάνει τὰς δυνάμεις τῆς πράττει ἀντιδράσιν, ἐξ ἧς γίνεται συσπῶρευσις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐκεῖ αἵματος ἵνα διὰ τούτου παρασύρῃ ταύτην καὶ φέρῃ πρὸς ἀποβολήν δι' ἄλλης ὁδοῦ. Ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης γίνονται πίσεις τοῦ νεύρου καὶ δυσκίνησις τῶν ἰνῶν τοῦ μύος, ἐνθα ἡ περιττὴ ὕλη εὐρίσκεται. Ἐκ τούτων παράγεται ἐκεῖ πόνος καὶ δυσκίνησις μετὰ σκληρότητος, ἐνεκὲν τῆς συμπυκνώσεως τοῦ αἵματος. Καὶ εἰ μὲν ἡ τοποθέτησις τῆς περιττῆς ὕλης ἐγένετο ἐπὶ νεύρου, ἀποτελεῖται **νευραλγία**· εἰ δὲ ἐπὶ ἰνῶν μύος, ἀποτελεῖται **μυαλγία** ἢ **ρευματισμός**.

Ἐκ δὲ τῆς συσπῶρευσεως τοῦ αἵματος ἐπὶ τῶν ὀρθεισῶν ἐπιφανειῶν γίνεται συμπύκνωσις αὐτοῦ καὶ πίσεις ἐπὶ τοῦ νεύρου, καὶ σκληρύνσεις τῶν πασχουσῶν ἰνῶν· ἐκ τούτων γίνεται πόνος, σκληρύνσεις τοῦ μύος, καὶ αὐξήσις τῆς θερμότητος, ἥτις ἀποτελεῖ τὸν ἐρεθισμόν ἢ τὴν φλόγωσιν. Ὁ πόνος ἐστὶ φωνὴ τῆς πασχούσης φύσεως, αἰτούσης βοήθειαν πρὸς ἀποβολήν τῆς ἀνισταμένης περιττῆς ὕλης, ἥτις ἐκ τούτου ἀποτελεῖ τὴν νόσον καὶ εὐλόγως νοσοποιὸς καλεῖται.

Ἡ ἐργασία αὕτη τῆς φύσεως ἄγει αὐξουσα ἐπὶ 3 πρὸς 4 ἡμέρας, ὅτε συνήθως ἄρχεται ἡ ἀποβολὴ τῆς περιττῆς νοσοποιού ὕλης, καὶ ἀπολήγει τὴν ἐβδόμην. Αἱ ἡμέραι αὗται ἀποτελοῦσι τὰς κρεσσέμεους ἡμέρας, περὶ ὧν ἐν προηγουμένοις ἐλέγχθη. Ἐὰν ἡ φύσις μὴ ἐπιτύχῃ τὴν ἀποβολήν ἐν τῇ 7ῃ ἡμέρᾳ, ἐξακολουθεῖ ὁ ἀνταγωνισμὸς τὴν 11ην κλπ.

Τὰ ἐπὶ τοῦ πάσχοντος νεύρου ἀποτελέσματα τῆς περιττῆς νοσοποιού ὕλης κατάδηλα γίνονται ἀναλόγως μὲ τὴν ιδιότητα τῆς λειτουργίας τοῦ νεύρου. Γνωστὸν ἔστιν ὅτι τὰ μὲν τῶν νεύρων εἰσὶ κινήτικα, δηλ. συντελοῦν εἰς τὰς κινήσεις τῶν μυῶν· τὰ δὲ αἰσθητικά, ἥτοι συντελοῦν πρὸς τὸ αἰσθάνεσθαι. Τὰ μὲν τῆς κινήσεως ἀποστεροῦνται τὴν κινήτικὴν δύναμιν, καὶ τὸ πάσχον μέρος καλίσταται ἀκίνητον καὶ παραλυτικόν· τὰ δὲ τῆς αἰσθησεως ὑφίστανται μείωσιν ἢ αὐξήσιν τῆς αἰσθητικότητος, καὶ τὸ πάσχον μέρος οὐδὲν αἰσθάνεται ἢ ὑφίσταται ὑπεραισθησίαν· ἐὰν ἀμφότερα πάθωσιν, ἐπέρχεται καὶ ἀκίνησις καὶ ἀναισθησία. Πάντοτε δ' ἐνυπάρχει ἐν τῷ σημείῳ τῆς βλάβης καὶ πόνος καταφανὴς γενόμενος αὐτομάτως, ἢ διὰ πίσεως ἢ διὰ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος διεγερόμενος. Σὺν τῷ πόνῳ

παρίσταται ἐν μὲν τῷ **ρευματισμῷ** σκληρυνσίς τις τοῦ πάσχοντος μυός, θερμότης, ἐρυθρότης ἐνίοτε, καὶ ἐξόγκωσις· ἐνίοτε παρίσταται μόνον πόνος ἐπὶ τοῦ πάσχοντος μέρους, αὐξάνων διὰ τῆς πίεσεως· παρίστανται δὲ ἐν, δύο, καὶ πλείονα σημεῖα ἀλγοῦντα· ἐνίοτε ἀναφαίνονται μόνον αἰμωδία καὶ τις δυσκίνησία, ὅπερ ἀποτελοῦσι τὸν ἐλαφρότερον ρευματισμόν.

Ἐν δὲ τῇ **νευραλγίᾳ** παράγεται πόνος ἐπαίσθητος αὐτομάτως ἢ διὰ τῆς πίεσεως, ἢ διὰ ρεύματος ἡλεκτρικοῦ ἐπὶ σημείων τῆς διευθύνσεως τοῦ νεύρου, καὶ ὅπου ὑπάρχουσι πλείονα ἐκεῖ καὶ μείζων ὁ πόνος.

Γνωστὸν δ' ἔστω ὅτι ἡ νευραλγία καὶ πάντα τὰ ρηθέντα συμπτώματα δύνανται γενέσθαι, ὅταν τῆς ἐπιφάνειας νεύρου τινὸς φάσῃ καὶ ἄλλη ὕλη ξένη μὴ χρήσιμος πρὸς τροφήν καὶ θερμότητα τοῦ σώματος, ἀλλ' ἐξώθεν εἰσαχθεῖσα· οὕτω συμβαίνουναι πόνου ἐκ σφαίρας μενούσης ἐν τῷ σώματι, ὡσαύτως καὶ ἡ πυώδης ὕλη ἀποστήματος κειμένη ἐπὶ νεύρου παράγει πόνους, κλπ.

Ἡ δ' ἐπίσχεσις τῆς ἀδήλου διαπνοῆς, καὶ ἡ ἐκ ταύτης τοποθέτησις ἐπὶ νεύρου τῆς περιττῆς ὕλης, δύναται γενέσθαι ὅχι μόνον ἐκ προσβολῆς ρεύματος ψυχροῦ ἀέρος, ἀλλὰ καὶ ἐκ περιψύξεως προερχομένης ἐκ καθήσεως ἐπὶ λίθου ἢ ἐπὶ ὑγρασίας, ἐκ στάσεως καὶ περιψύξεως τῶν ποδῶν ἐπὶ μαρμάρων καὶ πετρῶν, ἐξ ἡθικῶν αἰτίων, αἰφνιδίου φόβου, λύπης κλπ.

Εὐκολωτέρα γίνεται ἡ ἐπίσχεσις τῆς ἀδήλου διαπνοῆς ἐκ περιψύξεως εἰς τοὺς ἔχοντας διεσταλμένα τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα τῆς περιφερείας τοῦ δέρματος· ταῦτα φύσει μὲν οὕτως ὑπάρχουσι καὶ εἰς τοὺς ἔχοντας ζωηρὰν τὴν χροὴν τοῦ δέρματος· Ἐπικτήτως δὲ γίνονται οὕτως, ὅταν τις κινήται πολὺ καὶ ἐκ τούτου ἐπαυξάνει ἡ ἀήλος διαπνοή, ἢ ἀμέσως μετὰ θερμόν ἢ μετὰ ψυχρὸν λουτρόν, κλπ.

Ἡ διάκρισις ρευματισμοῦ ἐκ τῆς νευραλγίας ἐγένετο παρὰ τῶν νεωτέρων· οἱ ἀρχαῖοι ἀμρότερα ἐκάλουν **ρευματισμοὺς**, καὶ διέκρινον διάφορα εἶδη.

Ἐν συνόλῳ εἰπεῖν καὶ ἐν τῷ ρευματισμῷ καὶ ἐν τῇ νευραλγίᾳ ὑπάρχει πόνος ἐπαυξάνων διὰ τῆς πίεσεως ἐπὶ τινων σημείων· εἰς μὲν τὸν ρευματισμόν αὐξάνουσιν οἱ πόνου διὰ τῆς συστολῆς τῶν μυῶν, εἰς δὲ τὴν νευραλγίαν οὐδὲως ἢ ὀλίγον. Ὁ πόνος ὅμως ἐν μὲν τῇ νευραλγίᾳ εἶνε διαρκέστερος καὶ δρυμύτερος, ἐν δὲ τῷ ρευματισμῷ εἶνε ἡπιώτερος καὶ ἀνεκτικώτερος. Τὰ ἀλγοῦντα σημεῖα διὰ τῆς πίεσεως εἰς μὲν τὸν ρευματισμόν κεῖνται ἀκανονίστως, εἰς

δὲ τὴν νευραλγίαν διατηροῦσι τὴν διεύθυνσιν τοῦ νεύρου. Εἰς τὸν ρευματισμόν πάσχει μᾶλλον ἡ κινητικὴ δύναμις, εἰς τὴν νευραλγίαν ἡ αἰσθητικὴ. Εἰς τὸν ρευματισμόν ὑπάρχει σκληρυνσίς τις, ἐξόγκωσις τις, καὶ μεταβολὴ τῆς θερμότητος συνήθως ἐπὶ τὸ ψυχρότερον. Εἰς νευραλγίαν οὐδὲν τούτων ὑπάρχει· ἐνίοτε ἡ ἐπιφάνεια γίνεται ψυχρότερα· ἐν ταύτῃ ὁ πόνος μεταβάλλει θέσιν αὐτομάτως ἐπὶ ὀρισμένων θέσεων· ἐν ᾧ ἐν τῷ ρευματισμῷ συμβαίνει ἡ μετάβασις ἐκ τινος εἰς ἄλλο μέρος ἀτάκτως, καὶ τότε ὁ ρευματισμός καλεῖται **διαδάτης**.

Καὶ ὁ ρευματισμός καὶ ἡ νευραλγία, ἐὰν ὑπάρχουσιν ἐπὶ χειρὸς ἢ ποδὸς ῥέουσι πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀπολήγουσι διὰ τῶν δακτύλων, διὰ τοῦτο ἀρχαῖοθεν οἱ πόνου οὗτοι ἐκλήθησαν ρευματισμοὶ ἐκ τοῦ ῥεῖν πρὸς τὰ κάτω.

Συμβαίνει ἐνίοτε ἐπὶ τῆς αὐτῆς χώρας νὰ συνυπάρχῃ καὶ ρευματισμός καὶ νευραλγία.

Κατὰ τοὺς πλείστους φυσιολόγους εἰς τὰς νευραλγίας οὐδεμία ἀνατομικὴ ἀλλοίωσις φαίνεται ἐπὶ τοῦ νεύρου, οὔτε ἐπὶ ἰνῶν μυδς, ἐὰν ὑπάρχῃ **νευραλγία** (ρευματισμός).

Ὁ Πίνελ καὶ ὁ Βρουσέλ καὶ ἄλλοι διίσχυρίζονται ὅτι ὑπάρχει ἐρεθισμός τοῦ νεύρου ἢ τῶν ἰνῶν τοῦ μυδς, ὅστις δύναται ν' ἀπολήξῃ εἰς φλόγωσιν καὶ εἰς πύωσιν τοῦ μυδς. Ἀλλ' ὁ Ρεκίνος ἀντιλέγει, ἰσχυριζόμενος ὅτι δύναται νὰ ὑπάρξῃ φλεγμονὴ ἀνεξάρτητος τοῦ ρευματισμοῦ ἢ τῆς νευραλγίας, καὶ τότε ὑπάρχει φλεγμονὴ **ὑπονευρωτικὴ** ἢ ἐξ ἀποστήματος.

Κρίνεται κατὰ Πίνελ ὁ μὲν ἐρεθισμός τὴν δευτέραν ἡμέραν, ἡ δὲ φλόγωσις τὴν τετάρτην εἰς τοὺς ρευματισμούς, καὶ ἐὰν πλείον ταύτης διαρκῇ, σημεῖον ὅτι ὑπάρχει ὑπότροπὴ ἐκ νέας αἰτίας· οἱ χρόνιοι ρευματισμοὶ διατηροῦνται, διότι ἐγένετο τοπικὴ τις ἀλλοίωσις, ὑπερτροφία ἢ ἀτροφία. (ἀκολουθεῖ).

Ἱατρικὸν κατὰ τῆς χρόνιᾶς Κυστίτιδος.

Δάθε κόνεως πεπερίδος (capsiei anni ἢται piper Hispan. ὁρ.	1
λυκοποδίου σπέρματος (lycopodii seminis)	» 1/2
ῥᾶ ῥίζης (ῥεβεντίου) (rhei radice)	» 1/2
ἐκχυλίσματος μυρτιδάνου (ext. cubebae)	» 1
M. κ. τ. π. καταπότια κριθ.	» 30

Χρήσις· ἀνὰ δύο πρωὶ νήστης καὶ ἐσπέρας μετὰ τὸ φαγητὸν ἐν ὥρᾳ ὕπνου.

Ε'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Περὶ Λαβαντίδος.

ὑπὸ τὸ ὄνομα λαβαντίς οἱ νεώτεροι ἐμφαίνουσι διάφορα φυτὰ ἀρωματικά. Κυρίως οἱ Ῥωμαῖοι ἐκάλουν λαβαντίδα ἴδιον φυτὸν χρησίμον πρὸς ἄρωμα τοῦ ὕδατος τῶν λουτρῶν. ἔθετον τοῦτο καὶ εἰς τὴν πλύσιν τῶν ἐνδυμάτων καὶ ἔνθα διετῆρουν ταῦτα, διότι θεωρεῖται ὡς καταστρέφον τὰ ἔντομα. Διακρίνονται τρία εἶδη: Α'. ἡ ἀληθὴς λαβαντίς (lavandule vera). Β'. ἡ τύφη (lavandule spica) καὶ ἡ στοιχάς (lavandule staechas). Ἡ τύφη ὑπάρχει αὐτοφυῆς ἐν Ἑλλάδι, τὰ δύο ἄλλα εἶδη κατὰγονται ἐκ τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας· ἐκ τῶν εἰδῶν τούτων ἐξάγεται πηκτικὸν ἔλαιον διὰ λάμπικος ὡς ἐξάγεται τὸ τοῦ ἡδυσμού, κλπ.

Ἡ λαβαντίς εἶνε τονική, καὶ ἐπουλωτική πληγῶν, καὶ πρὸς παροχὴν εὐαρέστου εὐωδίας. Τοῦ ἐλαίου ταύτης γίνεται χρῆσις ἐξωτερική εἰς ἐντριβὰς πρὸς διέγερσιν τῶν δυνάμεων ἐκ τοῦ μαλασμοῦ, κλπ.

Ἐκ τοῦ ἐλαίου τῆς λαβαντίδος κατασκευάζεται ὑγρὸν ἀρωματικόν, καλούμενον **πνεῦμα τῆς λαβαντίδος ἢ ὑγρὸν τῆς λαβαντίδος**.

Κατασκευάζεται οὕτω.

Λάβε ἐλαίου πηκτικοῦ λαβαντίδος	δράμ.	3
» » περγαμότου	»	3
» » λιθανωτίδος	»	1
» » ρόδων	στάγμ.	6
» » γαρουφάλ.	»	6
βάμματος μόσχου	»	2
μέλιτος	δράμ.	8
βενζοϊκοῦ ὀξέος	κόκκ.	1
οἶνοπνεύματος	δράμ.	150
ἀπεσταλλαγμένου ὕδατος	»	30

Ἀνάμιξον πάντα καὶ ἄρες ἐπὶ 10 ἡμέρας, μεθ' ἧς στράγγισον καὶ φύλαξον πρὸς χρῆσιν εἰς δοχεῖον καλῶς πωματισμένον. χρῆσις· μεθεῖ δὲ ὡς διεγερτικὸν τῶν νεύρων τῶν ὑστερικῶν γυναικῶν, καὶ πρὸς παροχὴν εὐαρέστου εὐωδίας. Ἐξ Εὐρώπης φερόμενον πωλεῖται εἰς μικρὰς φιάλας ὑπερτιμημένον.

Περὶ τοῦ ἐλαίου τῶν γλυκῶν ἀμυγδάλων.

Τὸ ἔλαιον τοῦτο χρησιμεύει εἰς τὰς λεγούσας ὡς ἑλαφρὸν καθαρτικόν, ὅταν ὦσι δυσκοίλια· διότι δὲν ἐπιφέρει ἐρεθισμὸν εἰς τὰ ἔντερα ὡς τ' ἄλλα καθάρσια. εἶνε μαλακτικόν, πρᾶννει τοὺς πόνους τῶν λεγῶν, ποιεῖ τὸ γάλα καλόν, εἶνε γλυκὺ τὴν γεῦσιν καὶ εὐοσμὸν. Πρέπει ὅμως νὰ ᾔητε πρόσφατον καὶ καθαρὸν, ἐξαγόμενον ἐκ καλῶν ἀμυγδάλων. Τὸ πωλούμενον ἤδη ἐν τοῖς φαρμακείοις φέρεται ἐκ τῆς Εὐρώπης, καὶ εἶνε νενοθευμένον μετὰ ἄλλων σπόρων. διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ δίδηται τὸ τοιοῦτον εἰς τὰς λεγούσας, ἀλλὰ νὰ ἐξάγῃται πρόσφατον καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ διὰ σφοδρᾶς πίεσεως. Ἐξάγεται προχειρῶς οὕτω. Λάβε μίαν ὀκτὼν κεκαθαρισμένων γλυκῶν ἀμυγδάλων θές ἐντὸς γλίσσου ὕδατος καὶ ἐκφλούδιτον ἐκ τοῦ περισπερμίου, οὕτως ἔχεις λευκοὺς τοὺς σπόρους, τοὺς ὁποίους θές ἐντὸς ἰγδίου μαρμαρίνου καθάρου καὶ τρίψον ἑλαφρῶς· εἴτα θέρμκνον τούτους ἕως οὗ ἀρχίσωσι νὰ γίνωνται λιπαροί· θές ἐντὸς βαλκιδίου ἐξ ἰγχυροῦ πανίου καὶ πίεσον σφοδρὰ διὰ τῶν χειρῶν, ἐὰν δὲν ἔχῃς πιεστικὴν μηχανήν· οὕτως ἔχεις προχειρῶς ἀρκετὸν ποσὸν ἐλαίου πρὸς χρῆσιν.

Μία ὀκτὼ σπερμάτων ἀμυγδάλων κεκαθαρισμένων, ἐὰν καλῶς πιεσθῇ, παρέχει ἔλαιον δράμ. 180.

Τὸ ἔλαιον τοῦτο χρησιμεύει καὶ πρὸς μαλάκυνσιν καὶ εὐτράφειαν τῶν τριγῶν τῆς κεφαλῆς· δι' αὐτοῦ κατασκευάζεται ἡ **ἀθάρα** (κὺλ κρέμ), (ἰδὲ Φοῖβον ἔτους Α'. σελ. 39).

Μετὰ μέλιτος μιγνυόμενον καὶ μετὰ ῥίζης κρίνου καὶ μετὰ ρόδων ἐλαίου, ἐξαλείφει τοὺς σπύλους καὶ τὰς ἐφηλίδας τοῦ προσώπου (Διοσκ.). Ὀνομάζετο τὸ πάλαι τὸ μίγμα τοῦτο **μετώπιον**.

Ἐν ἀνάγκῃ δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ ἀντὶ τοῦ ἀμυγδαλαίου τὸ ἔλαιον τῶν νεαρῶν πιτυίδων, τὸ ὁποῖον ἐξάγεται ἐκ τῶν πιτυίδων (κουκουναρίων) ὡς καὶ τὸ τῶν ἀμυγδάλων· ἔχει γεῦσιν γλυκεῖαν καὶ εὐαρέστον ὁσμὴν.

Τὸ ἔλαιον τῶν πιτυίδων ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ἐνοῦται καλῶς μετὰ τὰς εὐωδίας καὶ μάλιστα μετὰ τὸ ἔλαιον τῶν λεμονίων, καὶ ἀποτελεῖ τερπνὴν εὐωδίαν· χρησιμεύει πρὸς ἀλοιφήν τῆς κόμης.

Γίνεται διὰ τοῦ ἐλαίου τῶν ἀμυγδάλων καὶ τὸ ἀρωματικὸν ἔλαιον, δι' οὗ ἀλείφεται ἡ κόμη πρὸς προφύλαξιν αὐτῆς ἐκ τῆς περιψύξεως, πρὸς λείανσιν τῶν τριγῶν καὶ ἐλάττωσιν τῶν πιτυρίδων. Ἐντὸς ποσού 10 δραμίων ἐλαίου προστίθενται τρία στάγματα ἐλαίου ρόδων, ἢ ἐλαίου

γαρουφάλων, ή λαβαντίδος. Δι' αὐτοῦ γίνονται τὰ παχύμυρα (πομάδες), καὶ διάφοροι φαρμακευτικαὶ ἀλοιφαί.

Πρόχειρος τρόπος τοῦ καθαρίζειν τὰ ἔλαια.

Θές τὸ ἔλαιον ἐν φιάλῃ καὶ πρόσθεες ὕδωρ θερμόν. Ἀνακάτωσον καλῶς, καὶ ἄφες ν' ἀποχωρισθῇ τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἐλαίου. Ἀφαίρῃσον τὸ ὕδωρ καὶ στράγγισον τὸ ἔλαιον διὰ λεπτοῦ ὑφάσματος.

Ἄλλος τρόπος.

Θές τὸ ἔλαιον ἐν φιάλῃ, καὶ πρόσθεες ἐν δέκατον τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐλαίου ζφάνθηρακκ, ἥτοι ὀστεάνθηρακκ (noir d'ivoire), ἀνακάτωσον καλῶς, ἄφες ἐπὶ τινὰ χρόνον, καὶ στράγγισον διὰ λεπτοῦ ὑφάσματος.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ θάνατος σώματος καὶ πνεύματος φυσιολογικῶς.

Ὅταν ὁ θάνατος ἐρχεται κατ' ὀλίγον, αἱ σωματικαὶ δυνάμεις ἐλαττοῦνται· αἱ δὲ ψυχικαὶ δυνάμεις ἀναλόγως σμικρύνονται· ἡ ἀγάπη καὶ τὸ μῖσος, ἡ συμπάθεια καὶ ἡ ἀντιπάθεια, τὸ φίλτρον, ἡ φιλοπατρία, ἡ φιλοδοξία κλπ. τὰ πάντα ἐλαττοῦνται, καθ' ὅσον πλησιάζει ὁ θάνατος.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ πνεῦμα ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεώς του βραχύνει τὰς ἀκτῖνάς του. Αἱ μεγάλαι ἰδέαι, ἡ μεγάλη φαντασία, ἡ ἀντίληψις, κλπ. πάντα σμικρύνονται καὶ ἡ σφαῖρα τῆς διανοίας περιστέλλεται ἀναλόγως τῇ εἰς τὸν θάνατον προσεγγίσει.

Ἐπὶ τέλους σμικρυνόμενα καὶ περιστελλόμενα πάντα τὰ πνευματικὰ καὶ ἡθικὰ αἰσθήματα συσθενεύνονται καὶ συναποθνήσκουσι μετὰ τῆς ζωῆς τοῦ σώματος. Τὴν ζωὴν διαδέχεται ἡ ἀπισυνθesis διὰ τῆς σήψεως, καὶ ἡ σὰρξ ἀποσυντίθεται εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη.

Καρφίδες (καρφίζουσι).

Υπολογίζεται ὅτι καθ' ἑκάστην ἡμέραν καταναλίσκονται ἐν ὅλῃ τῇ Εὐρώπῃ 84 ἑκατομμύρια καρφίδες, αἵτινες καθ' ἑκάστην παρὰγονται εἰς τὰ διάφορα κράτη τῆς Εὐρώπης. Ἐν Ἀγγλίᾳ παράγονται

ταὶ 54 ἑκατομμύρια. Ἐν Γαλλίᾳ 20 ἑκατομ. καὶ καθ' ὅλην τὴν ἑλλην Εὐρώπην 10 ἑκατομ. Ἀπατα ἡ Εὐρώπη ἔχει ἤδη κατοίκους 340 ἑκατομ. Ὡστε ἀναλογεῖ μία καρφίς πρὸς 4 πρόσωπα. Καὶ ὅμως ἀκατανόητον ἐστὶ τί γίγνεται τὸ καθ' ἑκάστην καταναλισκόμενον τοῦτο ποσόν.

Ἀριθμὸς σφαιριδίων αἵματος.

Δύο κυρίως συστατικὰ ἔχει τὸ αἷμα· σφαιρίδια καὶ ὑγρὸν καλούμενον πλάσμα, ἡ ὁρρὸς, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖται ἐξ ὕδατος ἔχοντος ἐν διαλύσει ἰνικήν, λεύκωμα, καὶ ἄλλας διαφόρους ὕλης ὀργανικάς.

Τὰ σφαιρίδια εἰσι μικρότατα καὶ ἀπειράριθμα· ἐντὸς ἐνὸς κυβικοῦ χιλιοστομέτρου αἵματος ἀνθρώπου ἐνυπάρχουσι 4 ἑκατομμύρια σφαιρίδια, τὰ ὁποῖα εἶνε πολὺ μικρότερα κατ' ὄγκον ὥς πρὸς τὰ τῶν ζώων, ἄγουσι δὲ μεγεθυνόμενα καθ' ὅσον προβαίνει τις ἐκ τῶν τελειωτέρων πρὸς τ' ἀτελέστερα ζῷα· καὶ τ' ἀντίθετον ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶνε μείζων καθ' ὅσον προβαίνει τις ἐκ τῶν ἀτελεστέρων πρὸς τὰ τελειότερα.

Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ ἐγένοντο αἱ ἔρευναι αὗται;

Δι' ἐργαλείου γίνεται μίγμα γνωστοῦ ποσοῦ αἵματος καὶ ὑγροῦ τίνος. Τὸ αἷμα ἐξάγεται διὰ τῆς κεντήσεως τοῦ δέρματος διὰ βελόνης. Τὸ σύνολον τοῦ μίγματος εἰσάγεται εἰς ὑάλινον σωλήνα, ὅς τις εἶνε διηρημένως εἰς μοίρας γνωστοῦ ἀριθμοῦ, ὧν μία ἔχει πεπλατυσμένας τὰς παρεῖδας. Ἐκάστης μοίρας ὑπολογίζεται ἡ χωρητικότης. Διὰ μικροσκοπίου ἀριθμοῦνται τὰ παρουσιαζόμενα σφαιρίδια ἐντὸς τῆς πεπιεσμένης μοίρας. Οὕτω πολλαπλασιάζοντες τὸν ἀριθμὸν τῶν μοιρῶν μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σφαιριδίων τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν τῇ ἐρευνωμένῃ μοίρᾳ εὐρίσκομεν τὸ ποσὸν τῶν σφαιριδίων τῶν ἐμπεριεχομένων ἐντὸς ἐνὸς χιλιοστομέτρου κυβικοῦ.

Μίγμα πρὸς προφύλαξιν σκευῶν ἐκ τῆς προσβολῆς τῆς ὑγρασίας.

Λάβε ἀργίλου ὀπτῆς (κορασάνι) εἰς λεπτοτάτην κόην μέρη 10, κομματίων πορκελάνης εἰς λεπτοτάτην κόην μέρη 10, ἁμμοῦ ὡσαύτως μέρος 1, λιθαργύρου μέρος 1, ἐλαίου λίνου ὅσον ἀρκεῖ

ν' αποτελεσθῇ πολτώδης μάζα· διὰ ταύτης ἐπὶ κλείψον τὸ πρᾶγμα καὶ ἄφες νὰ ξηρανθῇ. Χρήσιμον εἰς τοὺς τεχνίτας.

Τῷ ἐμῷ ἀνεψιῷ Σ. Α. Χ. εὖ πράττειν.

Χαίρων ἐπληροφόρητῃν τὰ Σὰ ἀριστεῖα καὶ τὸν προβιθασμὸν εἰς τὰ τοῦ Γυμνασίου μαθήματα. Μετέβης ἤδη, φίλον τέκνον, εἰς τὰς σπουδὰς, τὰς καθιστώσας τὸν καλῶς σπουδάζοντα ἄνδρα ἐν τῇ κοινωνίᾳ, **σπουδάζον** καλούμενον. Ἀρχίζεις ἤδη, ἀνεψιέ, ἐπέχειν ἠθικὴν θέσιν, παρακαθήμενος ἐν συναναστροφαῖς καὶ ὁμιλίαις μετ' ἀνωτέρων κατὰ τε τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν τάξιν· διότι ὁ σπουδάζων νέος ἐστὶν ὡς τὸ ἔμβρυον ἐν τῇ μήτρᾳ τοῦ κόσμου. Τὰ γὰρ ἐκπαιδευτήρια καὶ ἡ ἠθικὴ ἀνατροφή μήτρα τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου εἰσὶ, τὸ δὲ τέλος τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἐστὶν ἡ κοσμικὴ γέννησις του· ἐπειδὴ τότε παρίσταται κατέχων θέσιν ἐπαισθητὴν ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ. Τ' αὐτὸ λέγω καὶ πρὸς πάντα νέον ἐργαζόμενον πρὸς ἀπόκτησιν ἐπιτηδεύματός τινος. Ὅταν οὗτος ἀποκατασταθῇ ἐπιτηδευματίας, τότε καὶ οὗτος ἐξέρχεται εἰς τὸν πλήρη κοινωνικὸν κόσμον.

Ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἐποχῶν, τῆς μαθήσεως καὶ τῆς ἀπολαύσεως. Ἄμα τὸ παιδίον ἀρχίζει νὰ συναισθάνηται τὴν ὑπαρξίν του, ν' ἀντιλαμβάνηται τὰ περὶ αὐτοῦ, τί ἄλλο πράττει· παρὰ τὸ μανθάνειν λέξεις, τὸ ἀποκτᾶν ἰδέας, καὶ ἐπιθυμεῖν πᾶν τὸ εὐχαριστοῦν τὰς ὀρεκτικὰς διαθέσεις αὐτοῦ· πρὸς ταῦτα βαδίζει ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως τοῦ σώματός του. Ὅσῳ μᾶλλον αὐξάνει, τόσον καὶ αἱ ὀρεκτικαὶ διαθέσεις πρὸς τὴν μάθησιν ἐνισχυοῦνται.

Τέλος φθάνει εἰς τὴν ἡλικίαν ἐκείνην, καθ' ἣν ἡ ἀνάπτυξις τοῦ σώματος σταματᾷ, τότε καὶ αἱ ῥηθεῖσαι διαθέσεις χαλαροῦνται καὶ σχεδὸν καταπαύουσιν, (ἡ τοῦ σώματος ἀνάπτυξις γίνεται μέχρι τοῦ 24 ἔτους τῆς ἡλικίας, ὅτε ἀρχίζει ἡ ἐποχὴ τῆς ἀπολαύσεως), τότε ἐπιθυμεῖ τιμὰς, πλοῦτη, κτήματα, δόξαν κλπ.

Ὅθεν καὶ ἡ φύσις αὐτὴ καὶ ἡ λογικὴ ὑπαγορεύει ὅτι πᾶς νέος ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ ὀφείλει νὰ ἐνασχολῇται, ὅχι πρὸς τὸ ἀπολαμβάνειν τέρψεις, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀποκτᾶν ἐκεῖνα, ἅπερ συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἠθικῆς τέρψεως ἐν προσηκούσῃ ἡλικίᾳ. Πρέπει λοιπὸν νὰ μανθάνῃ καὶ νὰ σπουδάζῃ σύμφωνα μετ' τὸν προορισμὸν του,

νὰ ἀποκτᾷ ἰδέας καὶ γνώσεις παντὸς ἀντικειμένου εἰς μέλλουσιν ἀπόλαυσιν βίου εὐχαρίστου. Πρέπει νὰ ἐνασχολῇται εἰς τὸ ὀρίσμενον ἔργον του, νὰ ἀποφεύγῃ πᾶν τὸ ὁποῖον τῷ ἀφαιρῇ τὴν ἀξίαν του ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καὶ ν' ἀποκτᾷ πᾶν τὸ ἐπαυξάνον ταύτην· ὅθεν ν' ἀποφεύγῃ πᾶν φαῦλον, πᾶν ἀνάγων, καὶ νὰ μανθάνῃ καὶ γυμνάζεται εἰς πᾶν συντελοῦν εἰς τὴν καλὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀποκατάστασιν του. Τὰ κυριώτερα τούτων εἰσὶ τὸ μανθάνειν ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ καλῶς καὶ ἐπισταμένως ὅτι ἐπεχειρῶσε μανθάνειν.

Ἐν ἅπασιν τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσιν, ἀρχαίοις καὶ νέοις, ἡ χρηστοθήεια θεωρεῖται ὡς ἰδιον μελέτημα παντὸς νέου σπουδαίου καὶ καλῆς ἀνατροφῆς· διότι εἶναι διὰ τὴν ψυχὴν ὡς ἡ καθαριότης διὰ τὸ σῶμα.

Ἡ μὲν καθαριότης τοῦ σώματος διατηρεῖ τὴν ὑγιείαν καὶ προφυλάττει αὐτὴν ἐκ τῶν νόσων, συνεπάγει δὲ καὶ τὸ φιλόκαλον. Ἡ δὲ χρηστοθήεια διατηρεῖ τὴν ψυχὴν ἀβλαβῆ καὶ προφυλάττει ταύτην ἐκ πάσης ἐξαχρειώσεως, ἀνηκούτης εἰς ἄνθρωπον φαῦλον καὶ κακῶς ἀνατετραμμένον.

Ἐὰν ἤδη θεωρήσῃς κατὰ τὰ ῥηθέντα τοὺς ἀρχαίους προγόνους ἡμῶν, οὗτοι περὶ πολλοῦ ἐποιούντο τὴν τε χρηστοθήειαν καὶ τὴν καθαριότητα. Ὁ Σωκράτης αὐτὸς ἦτο φιλόκαλος τὸ σῶμα, ὅπερ διατηρεῖ καλῶς καὶ καθαρῶς, χρηστοθήης δὲ τὸν τρόπον. Ὁ φιλόσοφος Ἀρχύτας τοσοῦτον ἦτο χρηστοθήης, ὥστε ἐὰν ποτε ὑπερβροῦτο νὰ προφέρῃ λέξιν σημαίνουσαν ἀσχημὸν τι, ἔγραψε ταύτην ἐπὶ πίνακος καὶ ἀπέφευγε νὰ τὴν προφέρῃ.

Οἱ Σπαρτιᾶται, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν τιμωρίαν διὰ τοὺς ἀσχημονήσαντας ἐν Σπάρτῃ Κλαζομένους, διότι ἐμῆλλε νὰ ἐκτεθῇ ἡ ἀσχημος πράξις τούτων, ἔγραφαν μόνον πρὸς τιμωρίαν αὐτοῦ ἐξέσσι Κλαζομένους ἀσχημονεῖν.

Ἐσο ὡς ἡ μέλισσα τὰ καλὰ συλλέγουσα ἐκ τῶν εὐωδῶν ἀνθέων, καὶ οὐχὶ ὡς ἡ μυῖα ἐπὶ ἀηδεῖαν ἐπικαθημένη. Ἀνάγνωθι συνεχῶς τὸν πρὸς Δημόνικον τοῦ Ἰσοκράτους λόγον.

Ὁλβιος εἰ καρδίας νοερόν κύτος ᾧδε ἰθύνῃ.

Αἰεὶ ἀμβλιεργὸς ἀνὴρ ἄττεσι παλαίει. (Ἡσ.)

Φαιδρότης προσώπου ψυχῆς γαλήνη.

Χαίρεις ἔσο, ἄρθρον γὰρ ὑγιείας.

Ἄει τὸ κρίνειν τοῦ κρινομένου δεῖ εἶναι σοφώτερον· ἄλλως γὰρ κόκκου ψήφος.

Ὁ ἰατρός ὁρέει τὰ δεινὰ, θιγγάνει τε ἀηδέων, καὶ ἐπ' ἄλλο-
τρίησι συμφορῇσι ἰδίας καρποῦται λύπας
(Ἱπποκράτης)

Κατάποσις μαχαιριδίου (σογιά).

Οὐ σπανίως ἀναφέρονται καταπόσεις καρφοβελωνῶν καὶ βελωνῶν, αἱ ὅποιαι διὰ τοῦ χρόνου διέρχονται ἀβλαβῶς καὶ ἀνεπαισθήτως διάφορα ὄργανα τοῦ σώματος, καὶ ἐξέρχονται ἐξωθούμεναι παρὰ τῆς φύσεως διὰ τῆς κοιλίας, τοῦ στήθους, τῶν βραχιόνων, τῶν μηρῶν, κλπ. Ἄλλοτε νομίσματα καταποθέντα ἐξήλθον διὰ τῆς ἑδρας ἄνευ οὐσιώδους διαταράξεως. Ἐν τούτοις ἡ ἐφημερίς «Ἱατρικὸς Ταχυδρόμος» ἀναφέρει ὅτι νεανίας ἡλικίας 20 ἐτῶν παίζων μετὰ παιδίων κατέπιε μαχαιρίδιον μήκους 9 ἑκατοστομέτρων, ἀνοικτὸν, εἰσῆλθε τὸ μέρος τῆς λαβίδος πρῶτον. Ὁ ἰατρός ἀμέσως διέταξε τὴν βρωσιν πεπυκνωμένου ζωμοῦ κρέατος, ἵνα διασταλῶσι τὰ ἔντερα, καὶ ἐτέθη τὸ σῶμα ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ πλαγίου μέρους πρὸς ὕπνον. Κατόπιν ἐπῆλθον σφοδροὶ πόνοι ἐντὸς τῆς κοιλίας, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἐπῆλθε διάρροια, μεθ' ἧς ἐξῆλθε τὸ μαχαιρίδιον.

Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ 7 σοφῶν ἐγεννήθη βρέφος ἐξ ἵππου, ἔχον τὰ μὲν ἄνω μέχρι τοῦ τραγύλου καὶ τῶν χειρῶν ἀνθρωπόμορφα, τὰ δὲ λοιπὰ εἶχεν ἵππου. Ἐκλαυθμύριζε δὲ καθάπερ τὰ νεογνὰ βρέφη. Παρίστα οὕτω μυθολογούμενον κένταυρον. Ἐδόξαζον ὅτι τὰ τοιαῦτα τέρατα παράγονται ἐξ ἀνθρώπου μετὰ ζώου.

Ὁ μαγνητικὸς ὕπνος ἢ ὁ ὑπνωτισμὸς.

Ἐχει τρεῖς στάδια. Α' ὕπνον φυσικὸν καὶ ἀναίσθησιν εἰς πό-
νους· χρησιμεύει τοῦτο εἰς χειρουργικὰς ἐγχειρίσεις κλπ. Β' ἀναμ-
ψίαν τῶν μυῶν ἢ καταληψίαν. Γ' ἰδίαν αἰσθησιν κατὰ τὴν θέλησιν
τοῦ πειραματιστοῦ. Τὴν κατάστασιν ταύτην μεταχειρίζονται πρὸς
πειράματα διαγνώσεως καὶ προγνώσεως, περὶ ὧν εἰσέτι οὐδὲν θε-
τικόν.